

MILLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ T.B.M.M. GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih : 19/10/2023
Sayı : 145

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dijital Bağımlılıkla Mücadele Kanun Teklifim, ekte gerekçesi ile birlikte sunulmaktadır.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

28/08/2023

Av. Halil ÖZTÜRK

Kırıkkale Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler , Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	Dijital Mecralar
Tarih: 20-10-2023	Esas No:2/1701

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
1 9 Ekim 2023
Numara:

T B M M GENELEVRAK
1 9 Ekim 2023
No: 1307113

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde sosyal medya kullanan insan sayısı her geçen gün artmaktadır. 2023 yılının Ocak ayı verilerine göre toplam nüfusun %73,1'i sosyal medya kullanıcısı olup bu sayı yaklaşık 63 milyona tekabül etmektedir. Bu sayının 2027 yılına kadar 77 milyona ulaşması tahmin edilmektedir. Aynı zamanda yaklaşık 82 milyon aktif hücresel cep telefonu olup bu sayı ise toplam nüfusun %95,4'üne tekabül etmektedir.

Ayrıca ülkemizde günlük ortalama internet kullanım süresi 7 saat 24 dakikadır. Söz konusu internet erişiminin %94,3'ü akıllı telefon aracılığıyla gerçekleşmektedir.

Türkiye'de en çok vakit geçirilen sosyal medya platformları ise Instagram (aylık ortalama 21 saat 24 dakika), TikTok (aylık ortalama 20 saat 54 dakika), YouTube (aylık ortalama 18 saat 30 dakika), Whatsapp (aylık ortalama 11 saat 54 dakika) ve Facebook (aylık ortalama 9 saat 54 dakika) olarak göze çarpmaktadır.

Bu sayılarla ülkemiz, en çok sosyal medya kullanan ülkelerden biri olup dünya sıralamasında 11. sırada yer almakta, Avrupa ortalamasının da üzerinde yer almaktadır.

İnternet ve dijital teknoloji doğru ve yerinde kullanıldığında, bilgiye kolay ve hızlı erişmeyi sağlamakta ve böylece hayatı kolaylaştırmaktadır. Diğer taraftan, internetin bağımlılık derecesinde kullanılması, yoksunluk hissi, sinirlilik, odaklanamama, dikkat dağınıklığı gibi psikolojik ve boyun ağrısı, sırt ağrısı gibi fiziksel rahatsızlıklara sebep olmaktadır. Aynı zamanda birey, birlikte zaman geçirdiği arkadaş, dost ve aile çevresinden de uzaklaşmakta, bu da bireyin sosyal ilişkilerini zedelemekte ve asosyal bir hayata sahip olmasına neden olmaktadır.

Dijital bağımlılık sadece bu etkilerle de kalmamakta, aynı zamanda literatürde "e-hastalıklar" olarak bilinmeye başlayan çeşitli yeni rahatsızlıklara da neden olmaktadır. Örneğin "nomofobi" hastalığı, akıllı telefondan mahrum kalma korkusu anlamına gelmekte, bu durum, kişinin çevrimiçi olamama, iletişimi kaybetme, cihazdan yoksunluk ve bilgiye ulaşamama gibi korkularına ek olarak yatakta akıllı telefonla uyuma, sık sık telefona bakma gibi belirtileri de ortaya çıkarabilmektedir. Benzer şekilde, "phubbing" diye nitelendirilen akıllı telefon bağımlılığı, karşısındakinin söylediklerine odaklanmak yerine telefon ekranlarına dikkatlice bakılmasına sebep olmaktadır. Nitekim, sosyal medya ve dijital ortamlarda olup bitenleri, haberleri, yeni gelişmeleri kaçırma korkusu bu hastalığı tetiklemekte ve bireylerin asosyalleşerek toplumdan kopmasına sebep olmaktadır. Buna benzer olarak "photolurking" adı verilen yeni e-hastalıkta, bireyler paylaşımlarını kimlerin beğendiğine gereğinden fazla odaklanmakta ve bu kişilerin profillerini incelemeye başlamaktadır. Bu durum hem zaman kaybına sebep olmakta hem de bağımlılık oluşturmaktadır.

Dijital bağımlılığın sebep olduğu bir diğer e-hastalık ise "siberkondria" olarak isimlendirilmiştir. Bu hastalıkta bireyler internet üzerinden sürekli olarak hastalık belirtilerini aramakta ve tedavi yöntemlerini araştırmaktadır. Diğer bir deyişle, "hipokondriyazis" olarak da bilinen hastalık hastalığı, dijital bağımlılıkla daha da ciddi bir hal almış ve "siberkondria" adında yeni bir e-hastalık ortaya çıkmıştır. Elektronik uykusuzluk ve hayalet titreşim de, dijital bağımlılıkla ortaya çıkan yeni e-hastalıklardan bazılarıdır.

Çocuklarda ve gençlerde dijital bağımlılığa neden olan önemli etkenlerden bir tanesi dijital oyunlardır. Dijital oyun bağımlılığı, bilgisayar ve video oyunlarının, sosyal ve duygusal

problemlere yol açmasına rağmen, oyun oynayan birey tarafından kontrol edilemeyen bir biçimde, takıntılı ve aşırı bir şekilde kullanımı olarak tanımlanmaktadır. Özellikle 12-15 yaş arası çocukları sosyal ve psikolojik yönden olumsuz etkileyen şiddet içerikli dijital oyunlar, ödül-ceza sistemini bozarak sosyal zekaya da zarar vermektedir. Oyun içi etkileşim ve sosyalleşme imkanı, oyunun gerçekçi kurgusu, oyunda yer alan ödüller, oyunun sınırsız olması, başarıma duygusu gibi etmenler dijital oyunlara bağımlı hale gelinmesine sebep olan etmenlerdendir.

Dijital oyun bağımlılığının bireylerde sebep olduğu bazı problemler şu şekilde sıralanabilir: psikolojik sorunlar (depresyon, kaygı, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, bağımlılık), davranışsal problemler (şiddet/suç, kaza/yaralanma, çevrimiçi riskli davranışlar), fiziksel sağlık sorunları (görme sorunları, iskelet ve kas sorunları, uyku problemleri, ani ölümler) ve işlevsel problemler (bilişsel işlevsellikte sorunlar, ailesel/sosyal problemler, akademik problemler ve işle/kariyerle ilişkili problemler). Bu problemler dijital oyun bağımlılığı ile sınırlı olmayıp genel olarak dijital bağımlılık da söz konusu sorunlara neden olmaktadır.

Kanun teklifimiz, yukarıda değinilen ve yaygınlığı her geçen gün artan dijital bağımlılıkla mücadeleyi amaçlamakta, dijital bağımlılığı önleme, araştırma ve dijital bağımlılıkla mücadelede usul ve esasları belirlemeyi hedeflemektedir.

Mezkûr Kanun teklifimizde, dijital bağımlılıkla mücadeleyi azaltmak üzere Facebook ve Instagram gibi sosyal ağ sağlayıcılarına ve dijital oyun şirketlerine yönelik sayaç uygulaması bulundurmak gibi yeni yükümlülükler yer almaktadır. Ayrıca, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Ticaret Bakanlığı, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Reklam Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye İstatistik Kurumu gibi kamu kurum ve kuruluşlarınca alınacak yeni önlemler bulunmaktadır.

Bununla birlikte Kanun teklifimiz, kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinden müteşekkil “Dijital Bağımlılıkla Mücadele Koordinasyon Kurulu” ve “Dijital Oyun Komisyonu” gibi yeni Kurul ve Komisyonların kurulmasını içermektedir.

İlaveten Kanun teklifimiz, sosyal ağ sağlayıcıları ve dijital oyun şirketlerine yönelik çeşitli yaptırımları kapsamaktadır.

Söz konusu Kanun teklifimizin Kanunlaşması durumunda yaygınlığı her geçen gün artan ve büyük bir sosyal, psikolojik ve fiziksel sorun haline gelen dijital bağımlılıkla mücadele noktasında önemli bir adım atılmış olacağı mütalaa edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Madde ile, Kanunun amacının dijital bağımlılığı önleme, araştırma ve dijital bağımlılıkla mücadelenin usul ve esaslarının belirlenmesi olduğu düzenlenmektedir.

MADDE 2 – Madde ile Kanunun uygulanmasına ilişkin tanımlar düzenlenmektedir.

MADDE 3 – Madde ile, T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu yetkililerinden oluşan Dijital Bağımlılıkla Mücadele Koordinasyon Kurulu kurulması, söz konusu Kurul tarafından acil eylem planı ve bilgilendirme sunumu oluşturulması öngörülmektedir.

MADDE 4 – Madde ile, sosyal ağ sağlayıcılarının, kullanıcıların aktif hale getirebilecekleri “sayaç” uygulamasını kullanıcılarına sağlamakla yükümlü olması, ilaveten, söz konusu sosyal ağ sağlayıcılarının, 3. Maddede belirtilen bilgilendirme sunumunu haftada iki defa kullanıcıya sunmakla yükümlü olması hususları düzenlenmektedir.

MADDE 5 – Madde ile, dördüncü maddenin dijital oyun şirketleri bakımından da bağlayıcı olması amaçlanmaktadır.

MADDE 6 – Madde ile, dijital oyun şirketlerinin yaşa uygun içeriğe sahip oyun üretmekle yükümlü olması hususu düzenlenmektedir.

MADDE 7 – Madde ile, radyo ve televizyon kanallarının, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından belirlenecek aralıklarla ilgili kamu spotunun yayımlanması yükümlülüğü düzenlenmektedir.

MADDE 8 – Madde ile, erişim sağlayıcıların çocuklar için “aile filtreleme” araçları oluşturmalarının Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 9 – Madde ile, eğitim kurumlarının, dijital bağımlılığa yönelik farkındalığı artırmak ve dijital bağımlılığı önlemek amacıyla, bu Kanun teklifinin 4. Maddesinin 4. Fıkrasında yer alan bilgilendirme sunumunu ebeveynlere ve öğrencilere ayrı ayrı olmak üzere belli aralıklarla sunması, söz konusu sunuşun hangi aralıklarla yapılacağının T.C. Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenmesi hususları düzenlenmektedir.

MADDE 10– Madde ile, eğitim kurumlarının, bu Kanun teklifinin Kanunlaşmasını takip eden eğitim-öğretim döneminde müfredatlarına “dijital bağımlılık” adında bir ders eklemesi, söz konusu dersin detaylarının, T.C. Milli Eğitim Bakanlığınca, Kanun teklifinin 4. Maddesinin dördüncü fıkrasında geçen Kurul’un görüşü alınarak belirlenmesi hususları amaçlanmaktadır.

MADDE 11 – Madde ile, eğitim kurumlarının, kurumda öğrencilere sağladıkları ücretsiz internet erişiminin eğitimsel amaçlara yönelik olmasını sağlaması, eğitimsel amaçlara yönelik olmayan içeriklere izin verilmemesi amaçlanmaktadır.

MADDE 12 – Madde ile, sağlık kurumlarının, hastalıkları tanıtıcı yazılı ve görsel materyallerinde ve internet sayfalarında “dijital bağımlılık”ı bir hastalık olarak tanımlaması ve söz konusu hastalığın belirtileri ve tedavi yöntemleri hakkında detaylı bilgi vermesi hususları

düzenlenmektedir. Yine bu madde ile, T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından, bu Kanun teklifinin Kanunlaşmasından itibaren 1 yıl içerisinde her ilde “Dijital Bağımlılık Tedavi Merkezi” adı altında özel tedavi merkezlerinin kurulması, söz konusu tedavi merkezlerinde, alanında uzman psikolog, psikiyatrist, sosyolog, çocuk gelişim uzmanı ve sosyal hizmet uzmanlarının bulunması, tedavi merkezlerinde terapi ve danışmanlık hizmeti verilmesi, tedavi merkezlerinin çalışma usul ve esaslarının T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 13 – Madde ile, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından, radyo ve televizyon kanallarında dijital bağımlılığın önlenmesine yönelik kamu spotu şeklinde bilgilendirmelerin yapılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 14 – Madde ile, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından, çocukların ve gençlerin dijital bağımlılığının risklerine yönelik farkındalığı artırmak adına ebeveynlere yönelik belli aralıklarla bilinçlendirme seminerleri düzenlenmesi, seminerlere başarıyla katılım sağlayan ebeveynlere “sağlıklı dijital yaşam sertifikası” verilmesi hususu düzenlenmektedir. Yine madde ile, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından, ebeveynlere yönelik, dijital bağımlılıkla mücadele çerçevesinde çevrimiçi rehberlik hizmetleri sunulması, dijital bağımlılıkla mücadele eden bireylerden oluşan destek grupları oluşturulması hususları düzenlenmektedir.

MADDE 15 – Madde ile, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından, dijital bağımlılıkla mücadele eden bireylere yönelik spor aktiviteleri düzenlenmesi, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı ve T.C. Sağlık Bakanlığı koordinesinde, dijital bağımlılıkla mücadele eden ve dijital bağımlılıktan kurtulmak isteyen bireyler için “dijital diyet merkezleri” oluşturulması, söz konusu merkezlerde bireylerin alternatif spor etkinliklerine yönlendirilmesinin sağlanması hususları düzenlenmektedir.

MADDE 16 – Madde ile, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, “dijital bağımlılıkla mücadele programı” çerçevesinde “dijital bağımlılıkla mücadele eğitmenleri” yetiştirilmesi, dijital bağımlılıkla mücadele eğitmenlerinin kadro ihdası için ilgili Kanunlarda düzenleme yapılması, istihdam koşulları ve özlük haklarının, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi, yetiştirilecek söz konusu eğitmenlerin, bu Kanun teklifinde bahsi geçen ve dijital bağımlılığı önlemeye yönelik eğitim ve seminerlerde eğitimler vermesi hususları öngörülmektedir.

MADDE 17 – Madde ile, dijital bağımlılığa yönelik olarak Türkiye İstatistik Kurumu koordinasyonunda ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği halinde, ulusal ölçekte periyodik olarak veri toplanması, ülke profili ve risk haritası oluşturulması ve söz konusu verilerin, ülke profili ve risk haritası ile birlikte kamuoyu ile paylaşılması, verilerin toplanmasında ilgili kurum ve kuruluşların Türkiye İstatistik Kurumu’na her türlü kolaylığı sağlamakla ve her türlü veriyi sağlamakla yükümlü olması hususları düzenlenmektedir.

MADDE 18 – Madde ile, dijital oyunların, T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı ve T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulacak “Dijital Oyun Komisyonu” tarafından; dijital reklamların ise, Reklam Kurulu tarafından denetlenmesi; çocuk ve gençlere

yönelik olumsuz etkisi olabileceği değerlendirilen dijital oyun ve dijital reklamlara erişimin, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından engellenmesi hususları amaçlanmaktadır.

MADDE 19 – Madde ile, çocuk ve gençlere yönelik bağımlılığa ya da başkaca bir olumsuz etkiye sebep olacağı değerlendirilen dijital içeriklere yönelik ihbar ve şikayetlerin, SİBERAY birimine yapılabilmesi, SİBERAY tarafından bağımlılığa ya da başkaca bir olumsuz etkiye sebep olacağı değerlendirilen içeriklere erişimin, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından engellenmesi hususları düzenlenmektedir.

MADDE 20 – Madde ile, 4. maddede düzenlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcılara yönelik uygulanacak yaptırımlar düzenlenmektedir.

MADDE 21 – Madde ile, 4., 5. ve 6. Maddelerde düzenlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen dijital oyun şirketlerine uygulanacak yaptırımlar düzenlenmektedir.

MADDE 22 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 23 – Yürütme maddesidir.

DİJİTAL BAĞIMLILIKLA MÜCADELE KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı, dijital bağımlılığı önleme, araştırma ve dijital bağımlılıkla mücadele usul ve esaslarını belirlemektir.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunda yer alan;

- a) Başkan: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı,
- b) Dijital bağımlılık: Bireylerin dijital teknolojileri aşırı ve kontrol edilemeyen bir şekilde kullanmaları durumunu,
- c) Dijital oyun: Çeşitli teknolojilerle programlanan ve kullanıcılara görsel bir ortam sunarak çoğu zaman kullanıcıdan belirli bir takma isim ve parola yardımıyla giriş yapmasını isteyen, belirli bir amaca yönelik, genellikle kazanma-kaybetme üzerine kurulu platformları,
- d) Dijital oyun şirketleri: Bir milyondan fazla oyuncu sayısına ulaşmış dijital oyunları üreten yerli ve yabancı şirketleri,
- e) Eğitim kurumları: T.C. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarını,
- f) Erişim: Bir internet ortamına bağlanarak kullanım olanağı kazanılmasını,
- g) Erişim sağlayıcı: Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişileri,
- h) Kurum: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu,
- i) Sağlık kurumları: T.C. Sağlık Bakanlığına bağlı ve sağlık hizmeti veren kurum ve kuruluşları,
- j) Sosyal ağ sağlayıcı: Türkiye’den günlük erişimi bir milyondan fazla olan, yurt içi veya yurt dışı kaynaklı, sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşımlarına imkan sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Dijital Bağımlılıkla Mücadele Koordinasyon Kurulu

Dijital Bağımlılıkla Mücadele Koordinasyon Kurulu

MADDE 3 – (1) T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu yetkililerinden oluşan Dijital Bağımlılıkla Mücadele Koordinasyon Kurulu kurulmuştur.

(2) Kurul, üç ayda bir, Sağlık Bakanının görevlendireceği Sağlık Bakan Yardımcısı başkanlığında, ilgili Bakanlık ve kurumların üst düzey yetkililerinin katılımıyla toplanır. Kurulun sekreteryası işleri T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülür.

(3) Kurul tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içerisinde “Dijital Bağımlılıkla Mücadeleye Yönelik Acil Eylem Planı” oluşturulur ve söz konusu eylem planı ve eylem planına yönelik gelişmeler her yıl sonunda Cumhurbaşkanlığına rapor halinde sunulur. Sunulan rapor T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı tarafından yayımlanabilir.

(4) Kurul bu Kanun’un yürürlüğe girmesinden itibaren 1 ay içerisinde dijital bağımlılığın belirtileri, olumsuz etkileri, dijital bağımlılıkla mücadele yöntemleri, internet güvenliği ve kişisel verileri korumanın önemi hakkında bir bilgilendirme sunumu hazırlayarak sosyal ağ sağlayıcılarına gönderir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yükümlülükler

Sosyal ağ sağlayıcılarının yükümlülükleri

MADDE 4 – (1) Sosyal ağ sağlayıcıları, kullanıcıların aktif hale getirebilecekleri “sayaç” uygulamasını kullanıcılarına sağlamakla yükümlüdür.

(2) Sayaç uygulaması, kullanıcılar içeriğe eriştikleri andan itibaren çalışmaya başlar ve kullanıcının söz konusu içerikte bulunduğu toplam süreyi saat, dakika ve saniye şeklinde gösterir.

(3) Sayaç uygulamasında, kullanıcıların içerikte vakit geçirmek için kendilerine sınırlama koyabilecekleri geri sayım özelliğinin de bulunması zorunludur. Geri sayım özelliğini aktif hale getiren kullanıcıların içerikteki süresi sona erdiğinde, içerik sağlayan uygulama sosyal ağ sağlayıcısı tarafından otomatik şekilde kapanır.

(4) Sosyal ağ sağlayıcıları, bu Kanun’un 3. Maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca hazırlanacak bilgilendirme sunumunu, haftada iki defa kullanıcıya sunmakla yükümlüdür.

Dijital oyun şirketlerinin yükümlülükleri

MADDE 5 – (1) Bu Kanun’un 4. maddesi, dijital oyun şirketleri bakımından da bağlayıcıdır.

MADDE 6 – (1) Dijital oyun şirketleri, yaşa uygun içeriğe sahip oyun üretmekle yükümlüdür.

Radyo ve televizyon kanallarının yükümlülükleri

MADDE 7 – (1) Radyo ve televizyon kanalları, 13. Maddede belirtilen kamu spotunu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nun belirleyeceği aralıklarla yayımlamakla yükümlüdür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Önlemler

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından alınacak önlemler

MADDE 8 – (1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, erişim sağlayıcılar tarafından “aile filtreleme” araçlarının geliştirilmesini ve hizmete sunulmasını sağlar.

Eğitim kurumları tarafından alınacak önlemler

MADDE 9 – (1) Eğitim kurumları, dijital bağımlılığa yönelik farkındalığı artırmak ve dijital bağımlılığı önlemek amacıyla, bu Kanun’un 4. Maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan bilgilendirme sunumunu ebeveynlere ve öğrencilere ayrı ayrı olmak üzere belli aralıklarla sunarlar.

(2) Söz konusu bilgilendirme sunumunun hangi aralıklarla yapılacağı T.C. Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 10– (1) Eğitim kurumları, bu Kanun’un yürürlüğe girmesini takip eden eğitim-öğretim döneminde müfredatlarına “dijital bağımlılık” adında bir ders ekler.

(2) Birinci fıkrada bahsi geçen dersin içeriği, Dijital Bağımlılıkla Mücadele Koordinasyon Kurulunun görüşü alınarak T.C. Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 11 – (1) Eğitim kurumları, kurumda öğrencilere sağladıkları ücretsiz internet erişiminin eğitimsel amaçlara yönelik olmasını sağlar. Eğitimsel amaçlara yönelik olmadığı tespit edilen içeriklere erişilmesine ilgili eğitim kurumu yönetimince izin verilmez.

Sağlık kurumları tarafından alınacak önlemler

MADDE 12 – (1) Sağlık kurumları, hastalıkları tanıtıcı yazılı ve görsel materyallerinde ve internet sayfalarında “dijital bağımlılık”ı bir hastalık olarak tanımlar ve söz konusu hastalığın belirtileri ve tedavi yöntemleri hakkında ayrıntılı bilgi verir.

(2) T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından, bu Kanun’un yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde her ilde “Dijital Bağımlılık Tedavi Merkezi” adı altında özel tedavi merkezleri kurulur. Söz konusu tedavi merkezleri, alanında uzman psikolog, psikiyatrist, sosyolog, çocuk gelişim uzmanı ve sosyal hizmet uzmanlarından oluşturulur. Tedavi merkezlerinde terapi ve danışmanlık hizmeti verilir. Tedavi merkezlerinin çalışma usul ve esasları, T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

T.C. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından alınacak önlemler

MADDE 13 – (1) Bu Kanunun yayımlanmasından itibaren üç ay içinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından, radyo ve televizyon kanallarında dijital bağımlılığın önlenmesine yönelik kamu spotu şeklinde bilgilendirmelerin yapılması sağlanır.

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından alınacak önlemler

MADDE 14 – (1) T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından, çocukların ve gençlerin dijital bağımlılığının risklerine yönelik farkındalığı artırmak adına ebeveynlere yönelik belli aralıklarla bilinçlendirme seminerleri düzenlenir. Seminerlere başarıyla katılım sağlayan ebeveynlere “sağlıklı dijital yaşam sertifikası” verilir.

(2) T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından, ebeveynlere yönelik, dijital bağımlılıkla mücadele çerçevesinde çevrimiçi rehberlik hizmetleri sunulur.

(3) T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından, dijital bağımlılıkla mücadele eden bireylerden oluşan destek grupları oluşturulur.

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı ve T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından alınacak önlemler

MADDE 15 – (1) T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından, dijital bağımlılıkla mücadele eden bireylere yönelik spor aktiviteleri düzenlenir.

(2) T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı ve T.C. Sağlık Bakanlığı koordinesinde, dijital bağımlılıkla mücadele eden ve dijital bağımlılıktan kurtulmak isteyen bireyler için “dijital diyet merkezleri” oluşturulur. Söz konusu merkezlerde bireylerin alternatif spor etkinliklerine yönelmesi sağlanır.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından alınacak önlemler

MADDE 16 – (1) T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, “dijital bağımlılıkla mücadele programı” çerçevesinde “dijital bağımlılıkla mücadele eğitmenleri” yetiştirilir.

(2) Dijital bağımlılıkla mücadele eğitmenleri için kadro ihdas edilmesini teminen, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir ay içerisinde Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’da gerekli düzenlemeler yapılır.

(3) Dijital bağımlılıkla mücadele eğitmenlerinin istihdam koşulları ve özlük hakları, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(4) Birinci fıkrada belirtilen programlarla yetiştirilecek eğitmenler, bu Kanunda bahsi geçen ve dijital bağımlılığı önlemeye yönelik eğitim ve seminerlerde eğitimler verir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından alınacak önlemler

MADDE 17 - (1) Dijital bağımlılığa yönelik olarak Türkiye İstatistik Kurumu koordinasyonunda ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği halinde, ulusal ölçekte periyodik olarak veri toplanır, ülke profili ve risk haritası oluşturulur ve söz konusu veriler, ülke profili ve risk haritası kamuoyu ile paylaşılır.

(2) Verilerin toplanmasında ilgili kurum ve kuruluşlar, Türkiye İstatistik Kurumu’na her türlü kolaylığı sağlamakla ve her türlü veriyi sağlamakla yükümlüdür.

Dijital Oyun Komisyonu ve Reklam Kurulu tarafından alınacak önlemler

MADDE 18 – (1) Dijital oyunlar, T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı ve T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulacak “Dijital Oyun Komisyonu” tarafından denetlenir.

(2) Dijital reklamlar, Reklam Kurulu tarafından denetlenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkrada belirtilen denetlemeler sonucunda çocuk ve gençlere yönelik olumsuz etkisi olabileceği değerlendirilen dijital oyun ve dijital reklamlara erişim, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından engellenir.

İhbar ve Şikayet Mekanizmaları

MADDE 19 – (1) Çocuk ve gençlere yönelik bağımlılığa ya da başkaca bir olumsuz etkiye sebep olacağı değerlendirilen dijital içeriklere yönelik ihbar ve şikayetler, SİBERAY birimine yapılır.

(2) SİBERAY tarafından bağımlılığa ya da başkaca bir olumsuz etkiye sebep olacağı değerlendirilen içeriklere erişim, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından engellenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yaptırımlar

MADDE 20 – (1) 4. Maddede düzenlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcıya, Kurum tarafından bildirimde bulunulur. Bildirimden itibaren 30 (otuz) gün içinde yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde sosyal ağ sağlayıcıya Başkan tarafından on milyon Türk lirası idari para cezası verilir. Verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde otuz milyon Türk lirası daha idari para cezası verilir. İkinci kez verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan tarafından Türkiye’de mukim vergi mükellefi olan gerçek ve tüzel kişilerin ilgili sosyal ağ sağlayıcısına yeni reklam vermesi yasaklanır, bu kapsamda yeni sözleşme kurulamaz ve buna ilişkin para transferi yapılamaz.

(2) Reklam yasağı kararının verildiği tarihten itibaren üç ay içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan, sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde elli oranında daraltılması için sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Başvurunun kabulüne ilişkin hâkim kararının uygulanmasından itibaren otuz gün içinde söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan, sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılması için sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Hâkim ikinci başvuru üzerine vereceği kararda, yüzde elliden düşük olmamak kaydıyla, sunulan hizmetin niteliğini de dikkate alarak daha düşük bir oran belirleyebilir. Bu kararlara karşı Başkan tarafından 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Hâkim tarafından verilen kararlar erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere Kuruma gönderilir. Kararların gereği, bildirimden itibaren derhâl ve en geç dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Temsilci belirleme ve bildirme yükümlülüğünün yerine getirilmesi hâlinde; verilen idari para cezalarının

dörtte biri tahsil edilir, reklam yasağı kaldırılır ve hâkim kararları kendiliğinden hükümsüz kalır. İnternet trafiği bant genişliğine yapılan müdahalenin sona erdirilmesi için erişim sağlayıcılara Kurum tarafından bildirim yapılır.

MADDE 21 – (1) Bu Kanunun 4., 5. ve 6. Maddelerinde düzenlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen dijital oyun şirketlerine, Kurum tarafından bildirimde bulunulur. Bildirimden itibaren 30 (otuz) gün içinde yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde dijital oyun şirketine Başkan tarafından beş milyon Türk lirası idari para cezası verilir. Verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde on milyon Türk lirası daha idari para cezası verilir. İkinci kez verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan tarafından Türkiye’de mukim vergi mükellefi olan gerçek ve tüzel kişilerin ilgili dijital oyun şirketine yeni reklam vermesi yasaklanır, bu kapsamda yeni sözleşme kurulamaz ve buna ilişkin para transferi yapılamaz.

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.